

**Međunarodna znanstvena konferencija
MIGRACIJE NA RUBU EUROPE:
TRENDOVI, POLITIKE I IZAZOVI**

29. i 30. rujna 2022., Zagreb

**International Scientific Conference
MIGRATION ON THE EDGE OF EUROPE:
TRENDS, POLICIES, AND CHALLENGES**

29 and 30 September 2022, Zagreb

**KNJIGA SAŽETAKA
BOOK OF ABSTRACTS**

**ORGANIZATOR:
INSTITUT ZA MIGRACIJE I NARODNOSTI**

www.imin.hr

Organizator / Organizer: Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Urednice / Editors: Sanja Klempić Bogadi, Snježana Gregurović, Dubravka Mlinarić

Izdavač / Publisher: Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb

Za izdavača / For the Publisher: Marina Perić Kaselj

Dizajn naslovnice / Design: Miloš Jež

Prijelom / Layout: Boris Šikić

ZNANSTVENI ODBOR / SCIENTIFIC COMMITTEE:

Jasna Čapo, Institut za etnologiju i folkloristiku / Institute of Ethnology and Folklore Research – Zagreb

Snježana Gregurović, Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies – Zagreb

Damir Josipović, Inštitut za narodnostna vprašanja / Institute for Ethnic Studies – Ljubljana

Marica Karakaš Obradov, Hrvatski institut za povijest / Croatian Institute of History – Zagreb

Sanja Klempić Bogadi, Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies – Zagreb

Goranka Lalić Novak, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet / University of Zagreb, Faculty of Law – Zagreb

Aleksandra Lozanoska, Univerzitet „Sv. Kiril i Metodij“, Ekonomski institut / Ss. Cyril and Methodius University, Institute of Economics – Skopje

Dubravka Mlinarić, Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies – Zagreb

Vladimir Nikitović, Institut društvenih nauka / Institute of Social Sciences – Beograd

Ognjen Obućina, Institut national d'études démographiques / French Institute for Demographic Studies – Paris

Nermin Oruč, Centar za razvojne evaluacije i društvena istraživanja / Centre for Development Evaluation and Social Science Research – Sarajevo

Danica Šantić, Univerzitet u Beogradu, Geografski fakultet / University of Belgrade, Faculty of Geography – Beograd

Drago Župarić-Iljić, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet / University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences – Zagreb

ORGANIZACIJSKI ODBOR / ORGANISING COMMITTEE:

Snježana Gregurović, Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies – Zagreb

Sanja Klempić Bogadi, Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies – Zagreb

Dubravka Mlinarić, Institut za migracije i narodnosti / Institute for Migration and Ethnic Studies – Zagreb

ISBN 978-953-6028-65-8

MEĐUNARODNA ZNANSTVENA KONFERENCIJA
Migracije na rubu Europe: trendovi, politike i izazovi
29. i 30. rujna 2022., Zagreb

KNJIGA SAŽETAKA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
Migration on the Edge of Europe: Trends, Policies, and Challenges
29 and 30 September 2022, Zagreb

BOOK OF ABSTRACT

Institut za migracije i narodnosti
Zagreb, 2022.

ODLIKE MIGRACIONIH PROCESA NA PROSTORU KOSOVA I METOHIJE OD POČETKA 20. VEKA DO DANAS

Stefan Denda, Jovana Todorić, Jasna Micić

Srpska akademija nauke i umetnosti, Geografski institut „Jovan Cvijić“, Beograd

U dugom istorijskom periodu prostor Kosova i Metohije obeležili su dinamični kulturni, politički, socijalni, demografski i migracioni procesi. Važna odrednica u svim etapama jesu izrazite promene etničke strukture stanovništva. Tokom srednjeg veka ovaj prostor je bio sedište i etnički homogen deo srpske države sa svega 2–3% Albanaca. Viševjekovnom turskom vladavinom, od sredine 15. veka, usled islamizacije i iseljavanja, etnička struktura ove oblasti suštinski je izmenjena. Početkom 20. veka Srbi su činili 20% ukupne populacije. Usledili su Balkanski ratovi, Prvi svetski rat i uključivanje ove teritorije u sastav Kraljevine SHS. Za međuratni period karakteristične su imigracione mere kojima je država težila da ublaži nepovoljan odnos dveju etničkih grupa. Doseljeno je 60.000 – 65.000 kolonista iz „pasivnih“ krajeva, većinom Srba, ali i drugih grupa (Crnogorci, Hrvati, Slovenci, Vlasi i sl.). Rezultati ovih mera narušeni su već u Drugom svetskom ratu, kada je okupacijom od strane Nemačke i pridruženih država (Italija, Albanija i Bugarska), proterano više desetina hiljada Srba i Crnogoraca. U socijalističkoj Jugoslaviji nizom zakonskih rešenja (1945. i 1959. godine) i ustavnim aktima (1963. i 1974. godine), Kosovo i Metohija dobija široku autonomiju. Pravni pritisak i otežani životni uslovi uticali su na dalju emigraciju srpske populacije. Stanje je dodatno pogoršano političko-društvenim faktorima, a zatim i vojno-bezbednosnim akcijama krajem 1990-ih i početkom 2000-ih godina. Takvi trendovi imaju kontinuitet do danas. Prostor Kosova i Metohije je ostao bez autohtonog srpskog stanovništva, dok je povratak interno raseljenih lica na zanemarljivom nivou. Kao rezultat ovih procesa, Srbi su 2020. godine činili manje od 5% stanovništva Kosova i Metohije.

KLJUČNE REČI: Kosovo i Metohija, Srbija, uzroci migracija, etnički procesi, kontinuitet